

AZ IMF MISSZIÓVEZETŐJE

Stressz teszt

A magyar külső finanszírozási helyzet jelenleg ugyan jobb a vártnál, a GDP azonban a tervezettnél nagyobb ütemben is visszaeshet – véli James Morsink, aki szerint a válság várható elhúzódása szükségessé teheti a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) kötött szerződés kibővítését.

Mi a legrosszabb, ami a jelenlegi gazdasági helyzetben megtörténhet Magyarországgal?

– Nehéz lenne egyetlen ilyen dolgot mondani, számos tényező van, ami rossz helyzetet idézhet elő. A legfontosabb körülmény az, hogy 2008 elején nagyon sérülékeny volt a gazdaság, így amikor a világgazdaságban elkezdett romlani a helyzet, Magyarország volt az első, amelyik csapásokat kapott. A kormány azóta megpróbálja elkerülni a krízist, ebben mi támogatjuk, s reméljük, ez sikerül is.

– *Az elképzelhető legrosszabb fejleményre azért kérdeztem rá, mert kormánypárti parlamenti képviselők körében elhangzott az államcsőd, és az adósságok átütettségének lehetősége is. Egyébként a piaci elemzők között is van, aki nem zár ki egy ilyen fejleményt, s az államkötvények nem-fizetési kockázatát kivédni hivatott úgynevezett credit default swap konstrukciók, röviden CDS-ek megemelkedett árázásában is kimutatható ennek a veszélye.*

– A pénzügyi helyzet feszült maradt, s ennek a stresszhelyzetnek az egyik tünete mutatkozik meg az említett piacon. A CDS kamatkülönbség egyébként nem is olyan magas, elképzelhető ennél veszélyesebb szint is. Fontos ugyanakkor leszögezni, hogy Magyarország eddig kivétel nélkül mindig visszafizette az adósságát. A hatóságok tisztában vannak a nem-fizetés veszélyeivel, éppen ezért született a kormány kiigazítási programja, amelyet persze végre is kell hajtani.

– *A kiigazító csomagban az idei évre 200 milliárd forint megtakarítás szerepel. Ön szerint ez ele-*

gendő lesz? És ha nem, akkor vannak-e még tartalékok a büdzsében, vagy további kiadáscsökkentésre lesz szükség?

– A kormány fiskális politikájának három fő alkotórésze van. Ezek közül a legfontosabb az, hogy folyamatosan, évről évre csökkenteni kell az állami kiadásokat. A második leglényegesebb pont az adók átrendezése; az adóterhelés mérséklése a munka oldalán, illetve növelése a fogyasztás oldalán. A harmadik alkotórész pedig az idei kiigazító csomag intézkedéseiből áll; ebben a kormány strukturális jellegű kiadáscsökkentéseket hajt végre. Ez lehetővé teszi, hogy az idén enyhén emelkedjen az államháztartási hiány a korábban tervezetthez képest, mert a strukturális jellegű intézkedések növelik a befektetők bizalmát arra vonatkozóan, hogy a deficit középtávon csökkenni fog. Mindent egybevetve, nem számítok arra, hogy a 200 milliárdos kiadáscsökkentés teljes mértékben fedezné a bevételekiesést.

– *Tehát ezért mondta a kormány, hogy a 2,6 százalékos GDP-arányos államháztartási hiány helyett immár az a cél, hogy 3 százalék alatt maradjon a deficit. De ha már a makroszámoknál tartunk: a büdzsé korábbi verzióját 1,0 százalékos GDP-csökkenéssel és 4,5 százalékos inflációval tervezték. Most 3,0–3,5 százalékos visszaesés és 2,5 százalékos fogyasztóiár-emelkedés van betervezve. Ön szerint ez már tartható lesz?*

– A GDP-csökkenésre vonatkozó várakozás jelenleg reális. Elképzelhető azonban, hogy ha a világgazdasági helyzet tovább romlik, akkor a magyar visszaesés is nagyobb lesz. De persze az is lehet, hogy jobbra for-

dul a helyzet, s ez esetben szerényebb lesz a lassulás. Az inflációt viszont megdobja majd az áfa-kulcs emelése, jelenleg úgy számolunk, hogy az idén éves átlagban 3,5–4,0 százalék lehet a ráta.

- Ha tehát a vártnál ismét nagyobb lesz a GDP visszaesése, akkor további kiadáslefaragást kell végrehajtani a költségvetésben?

- Nagyon fontos figyelembe venni, hogy ha ez bekövetkezik, akkor milyen okok húzódnak meg mögötte. Ha külső, Magyarország hatókörén kívül eső tényezők, akkor a jelenlegihez hasonló intézkedéseket kellene végrehajtani, és engedni, hogy az államháztartási hiány enyhén tovább emelkedjen. Amennyiben viszont a tervhez képest a további romlás kizárólag magyar hatások eredőjeként következne be, akkor inkább azt mondanám, teljes egészében kompenzálni kell a kieső költségvetési bevételeket.

- Térjünk át a külső finanszírozásra. Több elemző is tart attól, hogy a jelenlegi likviditási krízis átcsap fizetési válságba. Elég lesz az IMF, az EU és a Világbank által jegyzett hitelkeret az idén? Ha nem, akkor van arra lehetőség, hogy a következő év első negyedére esedékes részletet korábban lehívjuk?

- Magyarország külső finanszírozási helyzete jelenleg kedvezőbb, mint ahogyan azt korábban gondoltuk. Az elmúlt év negyedik negyedében a tőkekiáramlás a várakozásainkhoz képest szerényebb volt, így az ország devizatartalékai is magasabbak. A világ tőkepiacai ugyanakkor továbbra is nagyon feszültek, alacsony a kockázatvállalási hajlandóság. Így nagyon óvatos feltételezésekkel kell élnünk, amikor a külső finanszírozásról beszélünk, de ezzel együtt is úgy gondolom, az IMF, az EU és a Világbank által összeállított pénzügyi csomag elegendő lesz.

- Mi a véleménye a magyar bankrendszer devizakitettségről? Többen úgy vélik, hogy 300 forintos euró fölött márgyorsan eljőhet az a pont, amikor komolyan veszélybe kerül a pénzügyi stabilitás.

- A bankok devizaforrásainak beszerzése érzékeny kérdés, de nagyon nehéz megmondani, milyen forintárfolyamnál kezd el sérülni a rendszer. Kétségtelen, hogy a forint gyengülése alaposan megnövelte a háztartások devizahiteleinek törlesztő részleteit, s ha tovább folytatódik a gazdaság mélyrepülése, akkor ez kedvezőtlenül érintheti a bankok hitelportfólióit. Pontos árfolyamot azonban nem tudunk mondani.

- A kormány és az IMF megállapodása a jövő év első negyedében jár le. Ön szerint a következő kormánynak is kell majd a Nemzetközi Valutaalappal tárgyalnia?

- Ez kizárólag a következő kormánynom múlik. Az IMF nem kormányokat támogat, hanem gazdaságpolitikai lépéseket. Ha adott lépések jót tesznek a gazdaságnak, akkor támogatjuk azokat.

- Másként kérdzem: Ön szerint a jövő év második negyedében hazánk továbbra is a nemzetközi szervezetek hiteleire lesz utalva, vagy képes lehet már arra, hogy a piacról finanszírozza magát?

- Amikor tavaly elkezdtük a tárgyalásokat a hitelmegállapodásról, abból a feltételezésből indultunk ki, hogy a világ tőkepiacai az idei év második felében már mutatnak némi javulást. Most azt kell mondanom, hogy ez valószínűleg kitolódik majd, vagyis a remélnél több időt vesz igénybe a nemzetközi pénzpiacok felépülése. Ebből következően az IMF kész arra, hogy kiterjessze, kibővítsa a Magyarország kötött megállapodást.

DÓZSA GYÖRGY